

TEXT 1.

Salut, filles de Zeus! Atorgueu-me l'embriex del vostre cant. Celebreu l'estirp sagrada dels sempiterns Immortals, els que van néixer de Gea i de l'estela Urà, els que van néixer de la tenebrosa Nit i els que va criar els salabrós Pontus. Digueu-me també com van néixer al començament els déus, la terra, els rius, l'il·limitat Pontus d'agitades ones i, allà dalt, els lluent astres i l'ample cel. [...]

En primer lloc va existir el Caos. Després Gea, la d'ample pit, seu sempre segura de tots els immortals que habiten el nevat cim de l'Olimp. En el fons de la terra d'amples camins va existir el tenebrós Tàrtar. Finalment, Eros, el més bell entre els déus immortals, que afluixa els membres i captiva de tots els déus i tots els homes el cor i la sensata voluntat dels seus pits.

Gea va infantar primer l'estelat Urà amb les seves mateixes proporcions, perquè la contingés per tot arreu i pogués ser així seu segura per als feliços déus.

Hesíode "Teogonia"

TEXT 2.

Hera, gelosa per les aventures amoroses del seu marit, Zeus, el déu dels déus, va intentar frustrar el naixement d'Hermes, un heroi de la mitologia grega clàssica.

Aquest havia nascut de la unió de Zeus amb Alcmena, filla del rei Electrió de Micenes, i després de jeure amb Zeus ho va fer també amb el seu marit, Amfitrió. Així va quedar embarassada de tots dos, portant al seu ventre Hèracles, fill de Zeus, i Ificles, fill d'Amfitrió. La ira d'Hera va esclatar quan Zeus va reconèixer a Hèracles, encara sense néixer, com al seu fill preferit.

Davant d'això, es va proposar impedir contra tot pronòstic el naixement d'aquell semidéu. Quan Hèracles va néixer, després de sis mesos, Hera va enviar-li dues serps que el nen va asfixiar demostrant una força sobrenatural. Però, tot i la seva força, Hèracles era mortal, i només podia aconseguir la immortalitat dels déus alletant-se dels pits d'Hera.

Hermes, el déu missatger, va portar Hèracles al costat d'Hera i va començar a alletar-se mentre la deessa dormia. En despertar i veure Hèracles als seus pits, el va apartar bruscament, però la seva llet va seguir brotant i estenent-se per l'univers.

Resum extret del diccionari de mitologia grega Pierre Grimal

TEXT 3.

Tales

“Respecte al nombre i la forma de tal principi, no tots hi estan d’acord, sinó que Tales, l’iniciador d’aquest tipus de filosofia, diu que és l’aigua, i pren aquesta suposició de l’observació que l’aliment de totes les coses és humit i que la calor sorgeix d’aquest i viu per aquest: d’aquí en va deduir i fer la suposició que la llavor de totes les coses té una naturalesa humida: i l’aigua és el principi natural de les coses humides.”

Aristòtil: Metafísica

Anaxímenes

Anaxímenes diu que la terra s’esquerda quan es mulla i s’asseca i que són els munts resultants els que, en trencar-se i caure dins, la fan tremolar: per això els sismes passen en els períodes de sequera i d’excessives pluges, ja que en els períodes de sequera, la terra s’esquerda i quan rep un excés d’aigua, es desfà.

Plutarc, Testimonis

TEXT 4

Anaximandre

A partir d’àpeiron (allò que no té límit, l’indeterminat, l’innombrable, que no té característiques concretes), com a substància original i principi de tot [arkhé], s’origina el món visible. A causa del moviment a l’interior de l’ àpeiron es van separant els contraris (el calent (foc) i el fred (terra), el sec (aire) i l’humit (aigua)). Els quatre elements (cadascun dels quals ja té una característica o determinació) es van diferenciant i separant. A partir d’una primera disposició dels elements en capes esfèriques, es van formant segons la prevalença d’un element o altre les terres i els mars, els cels i els volcans, etc. Aquest és aproximadament el procés que va de l’indeterminat originari als 4 elements, i de la combinació d’aquests apareixen totes les coses: els estels, els planetes, els mars, els homes, els animals, les muntanyes... Tot, però, retorna a l’ àpeiron, quan els 4 elements se separen de nou entre ells, i les coses particulars desapareixen. El cosmos, l’univers és un procés dinàmic, no sempre ha estat igual. Es genera i es destrueix cíclicament. L’únic que roman idèntic i constant durant tot el procés és l’indeterminat, àpeiron.

(Gigon, 67-68, 69-75)

Què expliquen els textos?

Quines semblances hi veus entre ells i quines diferències?